USBD Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi
IJSS International Journal of Social Sciences
ISSN 2548-0685 www.sobider.net

İBRAHİM HAKKI ERZURUMİ'NİN TABİRNAMESİ

* Abdullah Demir

Özet

Rüya tabiri tasavvufta müridin seyr u süluk denilen manevi eğitiminde ayrı bir öneme sahiptir. Müridin manevi durumu gördüğü rüyalara bakılarak mürşidi tarafından tespit edilir ve müridin ne yapması gerektiği belirlenir. Bu amaçla müridin gördüğü rüyalar mürşid tarafından tabir edilir. Bu makalede İbrahim Hakkı Erzurumi'nin rüya tabir yöntemi incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Tasavvuf, İbrahim Hakkı Erzurumi, rüya, düş, rüya tabiri, rüya yorumu, düş yorma.

Abstract

Dream interpretation has a separate prescription in spiritual education. The person is identified by looking at the spiritual condition of the dream and what needs to be done. For this purpose, the dreams seen by "mrid" are described by "murshid". In this article, the dream expression method of İbrahim Hakkı Erzurumi will be examined.

Key words: Sufism, İbrahim Hakkı Erzurumi, dream, dream interpretation.

Rüyanın Tanımı ve Mahiyeti

Arapça bir kelime olan rüya'nın Türkçe'deki karşılığı düştür. Eski Türkçe'de ise tüş denilmekteydi.[1] Uykuda alem-i misale ya da gayb alemine açılan insan o alemlerden bir kısım

*Prof.Dr., abdullahdemir2755@gmail.com.

[1] Şükrü Baştürk, "Tüş Tabirnamesi", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Bursa 2008, s. 17.

manzaralara şahit olur. Bu manzaralara rüya denilmektedir. Rüya şuuraltı, Şeytani ya da Rahmani rüya kısımlarına ayrılmaktadır.

Peygamberlerin rüyaları İslam hukuku açısından sağlam delil kabul edilir. Salih kimselerin gördüğü sadık rüyalar ise bağlayıcı olmasa da en azından kendileri açısından bir yol gösterici olmaktadır.[2] Görülen rüya ayetlere, hadislere ve dinin emirlere aykırı değilse rüyayı gören ve rüyayı görene itimad edenler bu rüya ile amel edebilirler.

Kur'an'da Hz. İbrahim ve Hz. Yusuf gibi bazı peygamberlerin gördükleri rüyaları anlatan ayetler yer almaktadır. Hz. İbrahim'e rüyasında oğlunu kurban etmesi emredilmiş, bu emri yerine getirecekken gökten bir koç indirilerek onu kurban etmesi emredilmiştir. Yine Hz. Yusuf rüyasında on bir yıldız ile güneş ve ayın kendisine secde ettiğini görmüş, babası rüyasını kardeşlerine anlatmamasını söylemiştir. Daha sonra Yusuf aleyhisselam kardeşleri tarafından kuyuya atılmış, kuyudan çıkarılıp köle olarak satılmış, vezirin hanımı kendisine meylettiremeyince onu zindana attırmış ve sonunda zindandan kurtulup vezir olmuş, kardeşleri ile baba ve annesi kendisine secde etmişlerdir. Böylece Yusuf aleyhisselamın yıllar önce gördüğü rüyanın tabiri bu şekilde çıkmıştır.

Yusuf aleyhisselama rüya tabir etme ilmi de öğretilmişti: "Böylece Yusuf'u oraya yerleştirdik ki ona rüya tabirlerini öğretelim."[3] Hz. Peygamber aleyhisselatü vesselam da rüyalara çok önem verir, ashabından rüya görenlere rüyalarını anlattırırdı. Sabahları ashabına "Sizden bu gece rüya güren var mı?" diye sorar ve rüyalarını yorumlardı.[4]

Rüyanın önemini ve değerini ifade eden çok sayıda hadis de bulunmaktadır:

1. Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Zaman yaklaşınca, mü'minin rüyası, neredeyse yalan söylemeyecek. Esasen mü'minin rüyası, peygamberliğin kırk altı cüzünden bir cüzdür." Buharî'nin rivayetinde şu ziyade var: "Peygamberlikten cüz olan şey yalan olamaz." [Buharî, Ta'bir 26; Müslim, Rüya 8, (2263); Tirmizî,Rüya 1, (2271); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5019).]

2. Ebu Katâde (radıyallahu anh)'nin anlattığına göre: Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın şöyle söylediğini işitmiştir: "Rüya Allah'tandır. Hulm (sıkıntılı rüya) şeytandandır. Öyle ise, sizden biri, hoşuna gitmeyen kötü bir rüya (hulm) görecek olursa sol tarafına tükürsün ve ondan Allah'a istiâze etsin (sığınsın). (Böyle yaparsa şeytan) kendisine asla zarar edemiyecektir." [Buharî, Tıbb 39, Bed'ü'l-Halk 11, Ta'bir 3, 4, 10,14, 46; Müslim, Rüya 5, (2262); Muvatta 1, (2, 957); Tirmizî, Rüya 4, (2288); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5021).]

---

[2] Ekrem Buğra Ekinci, İslam Hukuku, İstanbul 2006, s. 150.
[3] Yusuf, 21.
[4] Ebu Davud, Edeb 88.

3. Buhârî'nin bir rivayetinde Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle buyurur: "Beni rüyada gören, gerçekten beni görmüştür, çünkü şeytan benim suretime giremez." [Buharî, Tabir 2, 10; Müslim, Rüya 10; (2266); Muvatta, Rüya 1, (2, 956).]
4. Ebu Rezîn el-Ukeylî Lakît İbnu Amir İbni Sabire (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Mü'minin rüyası, nübüvvetin kırk cüzünden bir cüzdür. Bu rüya, anlatılmadığı müddetçe bir kuşun ayağında (takılı vaziyette) durur. Anlatılacak olursa hemen düşer." [Tirmizî, Rü'ya 6, (2279, 2280); Ebu Dâvud, Edeb 96, (5020).]
5. (961)- Ebu Saîd (radıyallahu anh) anlatıyor: "Mü'minin rüyası, nübüvvetin kırk altı cüzünden bir cüzdür." [Buharî, Ta'bir 4, Muvaatta 1, (2, 956).]
6. Tirmizî'de Ebu Saîd'den şu rivayet kaydedilmiştir: "En sâdık rüya seher vakitlerinde görülen rüyadır." [Tirmizî, Rü'ya 3, (2275).]
7. Hz. Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle demişti: "Benden sonra, peygamberlikten sâdece mübeşşirat (müjdeciler, rüyalar) kalacaktır!" [Buharî, Tabir, 5; Muvatta, Rüya 3, (2, 957); Ebu Davud, Edeb 96,(5017)].

Tasavvufta Rüya Yorumu

Tasavvufta rüya tabiri, misal alemi denilen nurani aleme ait ilimlerden sayılmaktadır. Hz. Yakup ve Hz. Yusuf (as) rüya tabir ilminin piri kabul edilmektedir.[5] Rüyalar insanın iç dünyasına ışık tuttuğu için tasavvufta manevi eğitimde (seyr ü süluk) rüya tabirine ayrı bir önem verilmiştir.

Kelabazi (ö. 380/990) et-Taaruf isimli eserinde ve Kuşeyri (ö. 465/1072) er-Risale isimli eserinde rüya konusunu özel bir başlık altında incelemişlerdir. Bazı tarikatlarda rüya tabiri seyr ü süluk denilen manevi eğitim sürecinin önemli bir parçası kabul edilmiştir. Müridin gördüğü rüyalara bakılarak manevi eğitimi yönlendirilmiştir. Mürid iyi rüya görürse manevi derecesi yükselir, kötü rüya görürse bulunduğu manevi dereceden aşağı iner. Özellikle esma zikrini esas alan tarikatlarda rüya tabirine ayrı bir önem verilmiştir.

Halvetiyye'nin Mısriyye kolunun kurucusu olan Niyazi Mısri (ö. 1694) gördüğü rüyaların seyr ü süluk sürecindeki etkisi üzerinde durmuştur. Celveti şeyhi Aziz Mahmud Hüdai (ö. 1628), şeyhi Üftade Hazretleri'ne (ö. 1580) intisabından sonraki üç yıllık seyr ü süluk dönemini anlattığı Vakıat adlı eserinde, rüyalarını ve bunların şeyhi tarafından tabirlerini anlatır.[6]

[5] Osman Nuri Küçük, "Muhyiddîn İbnü'l-Arabî'ye Göre Rüya ve Tabiri", *Marife, Kış 2014, s. 32.*
[6] Küçük, s. 33.

Tasavvufi düşüncede nefis letafet kazandığı ölçüde levh-i mahfuza ait bilgileri sadık rüya yoluyla idrak edebilmektedir. Bu sebeple Kuşeyri sadık rüyayı kerametin bir çeşidi olarak görür.[7]

İbn Arabi'ye göre Allah Teala'nın rüya ile görevli er-Ruh isimli bir meleği vardır. Bu melek en yakın semanın (dünya seması) altındadır. İnsan uyuduğu zaman bu melekle bağlantı kurar ve onun elindeki suretleri hayalinde idrak eder. Bu bilgiler böylece levh-i mahfuzdan semavata, oradan da insanın hayaline yansır. İnsan uyanıkken hisleri dış dünya ile meşgul olduğu için bu alemle irtibat kuramaz. Ancak tasavvuftaki manevi eğitimle nefsini arındıran insan rüya dışında da er-Ruh denilen rüya meleği ile bağlantı kurabilir. İnsan seyr ü süluk uygulamaları ile iç idraklerini güçlendirirse, zahiri hisleri er-Ruh denilen rüya meleğinin elindeki suretleri görmesine perde olmaz.[8]

Tasavvufi gelenekte rüya yerinde daha çok vakıa ve vak'a kelimeleri kullanılmaktadır. Rüyanın vakıa ya da vak'a olarak isimlendirilmesi, tasavvufta rüyanın bir hayal değil gerçek gibi düşünüldüğünü göstermektedir.

Rüyanın tasavvuftaki önemi sebebi ile tabirname denilen rüya tabiri eserleri kaleme alınmıştır. Bu eserlere tabirname yanında tabirat-ı vâkıât, tabirat-ı rüya, rüyaname, vâkıâname, seyirname, güzarişname gibi isimler de verilir. Bunların dışında rüya veya tabirname isimleri kullanılmadan, başka isimdeki eserler içerisinde yazılmış olan tabirnameler de vardır. Asiye Hatun'un *Rüya* Mektupları, Üsküdarlı Muhammed Nasuhi'nin Müraselat'ı, Muhammed Tevfik Bosnevi'nin ve Kuşadalı İbrahim Halveti'nin Mektubat'ı bu eserlerden bazılarıdır.[9]

Rüya Tabirinde Kullanılan Adab ve Usul

Tasavvuf geleneğinde rüya tabiri sırasında uygulanan bir dizi adab bulunmaktadır.

1.Mürid rüya ve vakıada gördüklerini şeyhinden saklamamalıdır. Rüyada müridin şuuraltına ait duygular birbirine karışabilir. Mürid şuuraltı rüyası ile sahih rüyayı ayırt edemeyebilir. Bu sebeple rüyasını şeyhine arz etmeli ve şeyhin tabirine göre hayatını yönlendirmelidir.[10]

2.Mürid rüyasına yapılan yoruma göre kendisine çekidüzen vermelidir.

3.Rüyanın tabir edilebilmesi için Rahmani mi, şeytani mi olduğu tespit edilmelidir.

4.Tekrar tekrar görülen rüya sahihtir.

---

[7] Küçük, s. 35.
[8] Küçük, s. 36.
[9] Mustafa Tatçı, Yusuf Turan Günaydın, "Türk İslam Edebiyatında Tasavvufi Rüya Tabirnameleri", Keşkül Dergisi, Sayı 11, Kış 2007, s. 22-23.
[10] Sühreverdî, *Avârifu'l-maârif*, çev.: H. Kamil Yılmaz, İrfan Gündüz, İstanbul, 1993, s. 517.

5.Tarikatta olmayanların rüyaları afakidir.
6.Rüyasını tabir etmesi için şeyhe ısrar edilmemelidir. Şeyh tabir etse de etmese de rıza gösterilmelidir.
7.Hak da olsa şeyhinden başkasının sözünü dinlememelidir.
8.Seher vakti görülen rüyalar sahihtir.
9.Kötü rüyalardan Allah'a sığınılmalıdır.
10.Rüyalar kötü yorumlanmamalıdır. Çünkü rüya nasıl yorumlanırsa öyle çıkar.
11.Müridin görmediği rüyayı gördüm diye anlatması çirkin bir davranıştır.[11]
12. Mürşid, rüyâyı ilham yoluyla ve müridin manevi seviyesine göre yorumlar. Bazı mürşidler kötü rüyâları bile iyiye yorarlar, Allah Teâlâ da rüyâyı yapılan yorum üzerine zuhur ettirir.[12]
13.Rüya ehliyetsiz kişilere anlatılmamalı ve tabir ettirilmemelidir. Anlatılmamış rüya açılmamış mektup gibidir, gerçekleşmeyebilir. Günümüzde rüya tabiri ile ilgilenen psikanaliz, geştalt, psikodinamik gibi bilim dalları ortaya çıkmıştır.
14. Rüya, mevsime, mekâna, şahıslara, görene ve görülene göre değişik şekillerde yorumlanır.

Nefsin Yedi Derecesine Göre Rüya Tabiri

Tasavvufi rüya yorumu nefsin yedi derecesine göre yapılır. Her nefis derecesinde görülen rüyalar farklıdır. Rüyada görülen şey kişinin nefis derecesine göre farklı anlamlara gelir. Sözgelimi nefs-i emmarede bulunan kişinin yılan görmesi, nefsani arzularının kendisini sardığı anlamına gelir. Buna karşılık diğer nefis derecesinde olan kişinin rüyasında yılan görmesi zalim hükümdar ya da başka bir anlama gelebilir.[13]

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri 2 Muharrem 1115'te (18 Mayıs 1703) Erzurum'un Hasankale ilçesinde doğdu. Babası Derviş Osman Efendi, annesi, Hasankale'nin ileri gelenlerinden Dede Mahmud'un kızı Şerîfe Hanîfe Hanım'dır. 1119'da (1707) Erzurum'a yerleşen babası Osman Efendi burada yörenin ileri gelen ilim ve tasavvuf erbabıyla tanışmış ve 1122'de (1710) hac niyetiyle yola çıkmışken Siirt'e yaklaşık 7 km. uzaklıkta bulunan Tillo'ya

[11] Tatçı/Günaydın, s. 26-27.
[12] Bülent Akot, "Tasavvufî Terbiyede Rüyânın Değeri", Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2011/1, c. 10, sayı: 19, s. 110 vd.
[13] Akot, s. 105 vd.

(bugünkü Aydınlı) uğramış, yörenin tanınmış mürşidlerinden İsmâil Fakîrullah'a intisap etmişti. Babasının isteği üzerine dokuz yaşında iken amcası Ali tarafından Tillo'ya götürülen İbrâhim Hakkı, şeyhi İsmâil Fakîrullah'ı da orada görmüştür. Bundan sonra İsmâil Fakîrullah'ın babası için yaptırdığı, günümüze kadar ayakta kalan (İbrahimhakkıoğlu, s. 42) hücrede yaşamaya başlamıştır. İsmâil Fakîrullah'ın ilim ve irfanından istifade etmesi yanında İbrâhim Hakkı'nın ilk tasavvuf zevkini babasından aldığı anlaşılmaktadır. On yedi yaşında iken babasını kaybeden (Receb 1132 / Mayıs 1720) İbrâhim Hakkı, aynı yıl Erzurum'a dönerek büyük amcası Molla Muhammed'in evine yerleşti. Burada, özellikle Arapça ve Farsça konusunda kendisinden faydalandığı söylenen Erzurum müftüsü şair Hâzık Mehmed Efendi gibi alimlerden ders okumuştur. İbrahim Hakkı Hazretleri'nin bu ikinci tahsil dönemi sekiz yıl kadar devam etmiştir. Kısa bir süre sonra şeyhinin büyük oğlu Hamza Ganiyyullah'ın ölümü üzerine yalnızlığı daha da artan İbrâhim Hakkı 19 Cemâziyelâhir 1194 (22 Haziran 1780) tarihinde vefat etmiştir.[14]

İbrahim Hakkı Erzurumi Tabirnamesi

İbrahim Hakkı Erzurumi tabirnamesine rüyanın mahiyetini anlatarak başlamaktadır. Buna göre her çeşit hayvanın karakter özellikleri insanda bulunmaktadır. Bu karakterler ve ait olduğu hayvanlar şunlardır:

Kibir: Kaplan
Saldırganlık: Aslan
Hased: Kurt
Öfke: Köpek
Hile: Tilki
Gaflet: Tavşan
Ferc şehveti: Eşek
Arkadan yaklaşmak: Domuz
Mide şehveti: Koyun
Çok yemek: İnek
Tama': Karınca
Cimrilik: Fare

[14] Mustafa Çağrıcı, "İbrahim Hakkı Erzurumi", DİA, c. 21, s. 306 vd.

Kin: Beyaz deve

Vecd: Kırmızı deve

Düşmanlık: Yılan

Eziyet: Akrep

Vesvese: Sarı arı

Diğer hayvanların da buna benzer bir huy ve karaktere işaret eden anlamı vardır. İnsanda bu huy ve karakterlerden hangisi baskın hale gelirse rüyasında o hayvanı görür. Yine insan kendisindeki bu kötü huyu yenerse, o huyun ilgili olduğu hayvana binmiş olarak rüyasında görür. Mesela, ferç şehvetini yenen kimse kendisini rüyada eşeğe binmiş olarak görür. Ve yine ferç şehvetine mağlup olan kimse kendisini rüyada eşeğin altında görür. Diğer hayvanlar ve varlıkları da bunlara kıyas edebiliriz. Ahlakını düzelten bir insan rüya aleminde her şeyi olduğu gibi görür. Ahlakını düzeltememiş olan insan ise rüyada her şeyi sembollerle görür. Rüyanın anlamını çözebilmek için bu sembolleri tabir etmek, rüyayı yormak gerekir.

Beşinci Nevi: İnsanın kalbinde bulunan kötü ahlakın hayvan suretlerine benzediğini, vakıa ve rüyaların tabirlerini harf sırasına göre bildirir.

Ey aziz! Marifet sahipleri demişlerdir ki, alemde yaratılan her çeşit hayvanın şekil ve suretlerinin nümune ve benzerleri insanda vardır. Onlar hayvani ve kötü ahlaklardır. Mesela, kibir kaplana benzer. Saldırganlık ve yenmek aslana, hased kurda benzer. Nitekim Hazreti Yakup aleyhisselam kendi evladının, Hazreti Yusuf aleyhisselama olan hasedlerinden ayrılık vakasından önce rüyasında yedi kurt suretinde Yusuf aleyhisselamın üzerine saldırdığını görmüştü. Onun için oğulları ona "Onu bizimle gönder" dediklerinde "Korkarım onu kurt yer" demesiyle mâni olmak istemişti. Gönülde gadabın sureti köpektir. Hilenin sureti tilkidir. Gafletin sureti tavşandır. Ferc şehvetinin sureti eşektir. Arkadan yaklaşma sureti domuzdur. Mide şehvetinin sureti koyundur. Çok yemek istediğinin sureti inektir. Tama'ın sureti karıncadır. Bahilliğin sureti faredir. Kinin sureti beyaz devedir. Vecdin sureti kırmızı devedir. Düşmanlığın sureti yılan, eziyetin sureti akrep, vesvesenin sureti sarı arıdır. Diğer ahlakların suretleri diğer hayvan şekillerine benzer. Hatta kötü ahlaktan birine galip olan gönül rüyada kendini o surette olan hayvana da galip görür. Mesela ferç şehvetini yenen kimse, rüyasında eşeğe biner. Eğer mağlup ise kendini eşeğin altında bulur. Diğer ahlaklar da buna kıyas edilebilir. Çünkü insan büyük geçit ve mazhar-ı küllidir. O halde bütün hayvanların suretleri ve kainatın şekilleri onun dış ve içinde suret bulup teşekkül etmiş, gereğince meydana gelmiştir. Ahlakını düzelten bir gönül, ayna gibi saf olup her şeyi kendinde bulmuştur. Saf olmayan gönül

uyku halinde, rüya ile geçmiş ve gelecekte olmuş ve olacak işlerden haber almıştır. Ama ya misal ile yahut tabir ile bilmiştir. Derin olan rüya bu manzume ile açıklanmıştır.

Nazm:

Çün buhar-ı gıda dimağa gelir
Evvel havas buruna hail olur
Ruh-ı hayvani ol zaman ne eder
Zahir-i cismi kor duna gider
Pes havas-ı burun muattal olur
Halet-i nevmi cism onunla bulur
Çün dimağın havası kalbe iner
Kalp o dem enderun-ı ruha döner
Kalbe ilham olur işaretler
Asıldan kalp alır beşaretler
Bi-vasait bulursa nafiadır
Aynı vaki olur ki vakıadır
Kalp eğer vasıtayla olsa habir
Gördüğü düştür olunur tabir
Pe gelir kalbe gördüğü rüya
Ya işaret veya beşaret ona
Arabi ismin evveli alınır
Ne ise o huruf ile bilinir
Elif ululuğa işaret olur
Rif'at-ı kadrine beşaret olur
Ba ise cism ü cana rahattır
Ta ise ol husul-ı hacettir
Sa ise düşman üzre nusrettir
Cim ise fırsat u ganimettir
Ha ise izzet ü saadettir
Hı ise her murada vuslattır
Dal ise zahmet ü meşakkattir
Zal ise mal ü mülk ü devlettir
Ra dahi devlete delalet eder
Za metin itikada kalbi yederr
Sin emin olmaya alamettir

Şın ise fiiline nedamettir
Sad kam almağa beşarettir
Dad mal bulmağa işarettir
Tı ise düşmanı helak olacak
Zı ise kalbi hazin ile dolacak
Ayn ise dilde bula teşvişi
Gayn ise zulm-ı nefs olur işi
Fa ise rütbesi olur ali
Kaf ise bula devlet ve malı
Kaf ise gaibi gelir hurrem
Lam ise ol emin olur hoş dem
Mim olursa muradını alacak
Nun ise hatırı melül olacak
Vav ise işleri olur asan
Ha ise hüzn ile olur giryan
Ya ise taate muvaffak olur
Hep bu tabirler muhakkak olur.

Nazmın Sadeleştirilmiş Hali:

Gıdanın buhar kısmı dimağa ulaştığında ince buruna bir hassa engel olur.
O zaman ruh-ı hayvani bedenin dışını bırakıp içine kalbe yönelir.
Burnun hassaları işe yaramaz hale gelir ve beden bir uyku uyuşukluğu hisseder.
Dimağın hassaları kalbe indiğinde kalp, o an ruhun en duygulu haline döner.
Kalbe bazı işaretler ilham olunur ve kalp asıldan bunları gerçeğiyle görür.
Aracı olmadan bunlar hissedilirse faydalıdır ve bu rüya aynıyla çıkar, uygulanır.
Eğer kalp o işaretleri vasıta yardımıyla alır ve hissederse o zaman bu görülenler bir rüyadır ve yorum gerektirir.
Kalbin gördüğü bu rüya, ona ya bir işaret ya bir müjde olarak gelir.
Rüyada görülen şeyin isminin Arapça yazılışının ilk harfi alınır ve rüyanın ne olduğu bu harfler ile ortaya çıkar.
İsmin başı elif ise ululuğa işarettir. Bu rüya sahibinin değerinin artacağına işarettir.
Ba harfi ise beden ve cana rahatlığıdır. Ra ise hacetlerin husulüne işaret eder.
Sa ise düşmanına karşı üstün gelmektir. Cim ise fırsat ve ganimete delildir.

Ha ise yücelik ve kutluluktur. Hı ise her emele ulaşmaktır.
Dal ise zahmet ve güçlüktür. Zel ise mülk, mal ve ululuktur.
Rı harfi de iyi talihe delildir. Zı kalbi sağlam itikada götürür.
Sin emniyet alametidir. Şın ise işlediğine pişman olmaktır.
Sad kam almayı müjdeler. Dad mal bulmaya işarettir.
Tı ise düşmanı helak olur. Zı ise kalbi üzülecek demektir.
Ayın ise gönlünde karışıklık ortaya çıkar. Gayın ise işi nefsine zulümdür.
Fe ise rütbesi artar. Kaf ise şansı açılır ve zengin olur.
Kef ise hiç yoktan sevinçle karşılaşır. Lam ise emniyet demektir.
Mim olursa muradına erer. Nun ise hatırı yıkılacaktır.
Vav ise işleri kolaylaşır. He ise üzüntü ve gözyaşıdır.
Ya ise taate muvaffak olur. İşte bu tabirler mutlaka çıkar.[15]

Sonuç

İbrahim Hakkı tabirnamesi, diğer mutasavvıfların nefis mertebelerine göre rüyayı tabir etmelerinden farklıdır. Çünkü bu tabirnamede nefis mertebelerinden bahsedilmeden doğrudan rüyada görülen hayvanların hangi anlama yorulması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Yine bu tabirnamede rüyada görülen şeyin isminin ilk harfinin hangi anlama yorulması gerektiği açıklanmaktadır.

Kaynakça

Akot, Bülent "Tasavvufî Terbiyede Rüyânın Değeri", Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2011/1, c. 10, sayı: 19, s. 110 vd.

Baştürk, Şükrü "Tüş Tabirnamesi", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Bursa 2008, s. 17.

Buharî, Ta'bir 26.

Çağrıcı, Mustafa "İbrahim Hakkı Erzurumi", DİA, c. 21, s. 306 vd.

Ebu Davud, Edeb 88.

Ekinci, Ekrem Buğra İslam Hukuku, İstanbul 2006.

[15] Erzurumlu İbrahim Hakkı, Marifetname, Tercüme: Faruk Meyan, Bedir Yayınevi, İstanbul 1999, s. 412 vd.

İbrahim Hakkı, Erzurumlu Marifetname, Tercüme: Faruk Meyan, Bedir Yayınevi, İstanbul 1999.

Küçük, Osman Nuri "Muhyiddîn İbnü'l-Arabî'ye Göre Rüya ve Tabiri", *Marife, Kış 2014, s. 32*.

Muvatta 1, (2, 957)

Müslim, Rüya 8.

Sühreverdî, *Avârifu'l-maârif*, çev.: H. Kamil Yılmaz, İrfan Gündüz, İstanbul, 1993.

Tatçı, Mustafa Yusuf Turan Günaydın, "Türk İslam Edebiyatında Tasavvufi Rüya Tabirnameleri", Keşkül Dergisi, Sayı 11, Kış 2007, s. 22-23.

Tirmizî, Rüya 1.